

Den nya kommunens ekonomi år 2019

– Vård- och landskapsreformens verkningar

SKRIBENTER

Hakola Jukka

Korento Sari

Lehtonen Sanna

Mehtonen Mikko

Pukki Heikki

Punakallio Minna

Rainio Henrik

Soosalu Ilari

Strandberg Benjamin

Vaine Jari

Vuorento Reijo

Ylitalo Marja-Liisa

Pärmbild: Pixhill.com

© Finlands Kommunförbund

Helsingfors 2017

Finlands Kommunförbund

Andra linjen 14, 00530 Helsingfors

Tfn 09 7711

www.kommunforbundet.fi

Kontroll över förändringarna i den kommunala ekonomin

När och om vård- och landskapsreformen genomförs i början av 2019 blir det fråga om en stor omvälvning både i den kommunala ekonomin som en del av de offentliga finanserna och i de enskilda kommunernas ekonomi.

Enligt 14 § i kommunallagen har kommunen ett fullmäktige som ansvarar för kommunens verksamhet och ekonomi samt utövar kommunens beslutanderätt. Den 9 april 2017 väljs alltså fullmäktigeledamöter som har makten när de stora förändringarna ska genomföras.

Arbetet börjar med beredning av de nya kommunstrategierna och anknytande ekonomiplanering. Som det nu ser ut kommer kommunernas inkomstskattesatser att sänkas i motsvarande mån som uppgifter överförs till landskapen år 2019, och de inkomstskattesatser som kommunerna beslutar om i slutet av 2017 används då som utgångspunkt. Lyckligtvis har kommunsektorn ändå fått sin röst hörd så att rätten att besluta om kommunalskatten, en av grundstenarna i den kommunala självstyrelsen, inte begränsas mer än så. De nya förtroendevalda kommer också genast från början av sin mandattid få ta itu med utredningar om egendom, avtal och personal som ska överföras till landskapen.

I reformen halveras kommunernas driftsekonomi, men balansräkningarna påverkas nästan inte alls. Undervisnings- och kulturverksamhetens andel av kommunens utgifter kommer inklusive investeringar att växa till nästan 60 procent. Kommunernas nuvarande inkomstformer kvarstår, men kommunkoncernen får större betydelse både proportionellt och som utvärderingsobjekt inom den kommunala ekonomin.

Alla stora förändringar är förenade med både risker och möjligheter. Social- och hälsovårdskostnaderna är de kostnader som är svårast att hålla nere och vanligast att förutspå. När de överförs till landskapen blir det i bästa fall lättare att hålla den kommunala ekonomin under kontroll. Samtidigt måste man komma ihåg att en halvering av inkomstbasen och en ökning av den relativa skuldsättningsgraden medför ökade risker. Verkningarna varierar mycket från kommun till kommun, trots att det satts in kraftiga åtgärder för att begränsa reformens verkningar på den ekonomiska balansen.

Den här komprimerade handledningen är avsedd att göra det lättare att gestalta förändringarna i kommunernas ekonomi, framför allt med tanke på de nya förtroendevalda som ska vidta åtgärder inför förändringarna. Handledningen utgör en del av det förändringsstöd som Kommunförbundets koncern vill erbjuda kommunfältet.

I skrivande stund har lagförslagen om reformen ännu inte överlämnats till riksdagen, än mindre godkänts. Också Kommunförbundet försöker fortfarande påverka innehållet i förslagen, bland annat egendomsarrangemangen. En del av uppgifter i handledningen kan därför komma att ändras.

Kommunernas hus, januari 2017

Timo Reina, vice verkställande direktör

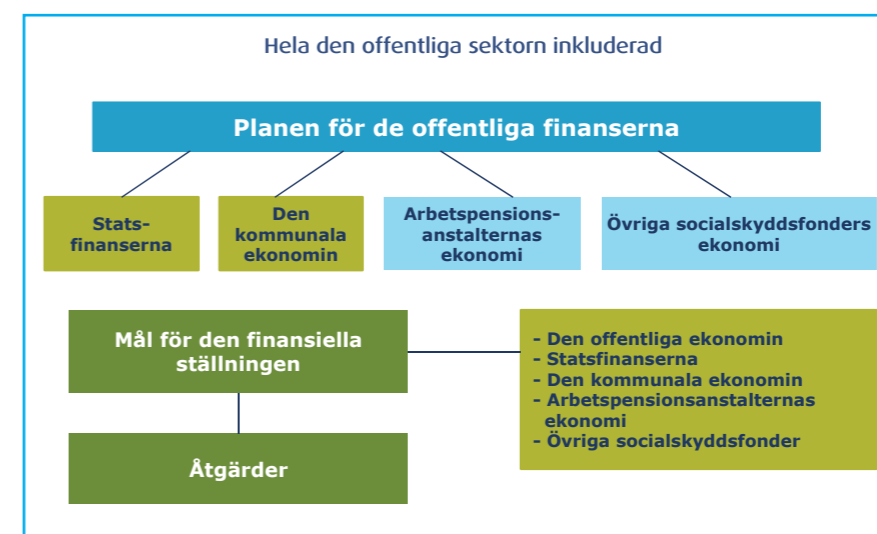
Innehåll

Kontroll över förändringarna i den kommunala ekonomin	3
1 Makrostyrningen av den kommunala ekonomin oförändrad, landskapen en del av statsfinanserna	5
1.1 Den kommunala ekonomin halveras	7
2 Kommunernas skatteinkomster efter vård- och landskapsreformen	7
2.1 Kommunal skatten	8
2.2 Samfundsskatten	8
2.3 Fastighetsskatten	8
2.4 Skatteinkomsternas struktur i den nya kommunen	9
3 Statsunderstöden till kommunerna efter reformen	10
3.1 Statsandelssystemet behåller sin struktur	10
3.2 Statsandelen för kommunal basservice får nya bestämningsgrunder – UKM:s statsandel ändras inte	10
3.3 Utjämnings- och övergångsarrangemangen påverkar statsandelen mest	11
4 Investeringar och finansieringen av dem i kommunerna efter reformen	12
4.1 Kommunens roll och investeringsbehov	12
4.2 Investeringar i verksamhetslokaler	13
4.3 Kommunernas skuldfinansiering och alternativa lösningar	14
5 Reformens verkningar på kommunernas bokföring	15
6 Framtidens kommun: roller och verksamhet	18
Kommunförbundets kommunalekonomiska enhet till din tjänst	19

1 Makrostyrningen av den kommunala ekonomin oförändrad, landskapen en del av statsfinanserna

De offentliga finanserna i Finland har under de senaste åren legat på minus, vilket främst berott på den svaga ekonomiska utvecklingen. Styrsystemet för de offentliga finanserna har setts över, och år 2015 infördes planen för de offentliga finanserna och kommunekonomiprogrammet, som utgör en del av planen. I planen för de offentliga finanserna sätts mål för det strukturella saldot för både staten, kommunerna och socialskyddsfonderna.

Landskapsreformen kommer att ändra konstellationen på ett genomgripande sätt då den statliga styrningen ökar. Det är fortfarande öppet hur landskapens ekonomi kommer att placera sig i styrningen av de offentliga finanserna, men det finns två grundalternativ: antingen utgör landskapen en del av statsfinanserna eller också ingår de i lokalförvaltningen och den lokala ekonomin.

Figur 1. Nuvarande styrsystem för de offentliga finanserna år 2017

Då landskapen inte får egen beskattningsrätt, rätt att ta lån eller självständig budgetmakt, finns det en risk för att landskapen blir en del av statsförvaltningen och statsfinanserna. Det innebär att landskapens ekonomi införlivas i

planen för de offentliga finanserna utan något särskilt landskapsekonomiprogram. Landskapen kommer ändå högst antagligen att förhandla med staten om sin verksamhet och ekonomi i den planerade delegationen för landskapsekonomi.

Trots att kommunernas funktionella och ekonomiska betydelse minskar markant, kommer reformen inte att medföra förändringar i den finanspolitiska styrningen av kommunernas ekonomi. Reformen påverkar inte heller kommunekonomiprogrammet, som också efter reformen kommer att utgöra en del av planen för de offentliga finanserna och beredningen av statens budgetproposition.

Reformen påverkar ändå indirekt styrningen av den kommunala ekonomin då innehållet i kommunernas ekonomi förändras. När kommunernas uppgifter minskar förändras också lägesbilden för den kommunala ekonomin, de förändringsfaktorer som påverkar den kommunalekonomiska omvärlden samt uppskattningarna av den kommunala ekonomins utveckling under de kommande åren. Samtidigt förändras givetvis också regeringens mål, riktlinjer och åtgärder för den nya kommunala ekonomin.

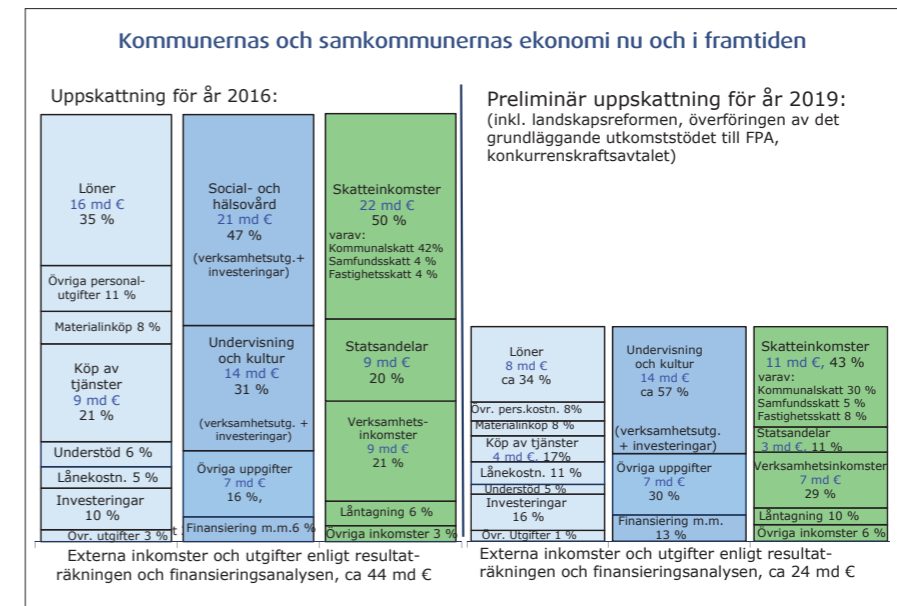
Beslut om målet för den kommunala ekonomins utveckling och de åtgärder som regeringen ska vidta fattas också i fortsättningen i regeringsperiodens första plan för de offentliga finanserna. Kommunekonomiprogrammet fördjupar planen för de offentliga finanserna genom att den innehåller bedömningar av planens konsekvenser för hela den kommunala ekonomin och för olika kommungrupper, också med tanke på finansieringsprincipen. Varje år görs en uppföljning av om den kommunala ekonomin utvecklas i enlighet med regeringens målscenario.

Reformen ändrar inte förhandlingsförfarandet mellan staten och kommunerna. I förhandlingsförfarandet behandlas den lagstiftning som gäller kommunerna samt principiellt viktiga och vittomfattande frågor som gäller kommunalförvaltningen och den kommunala ekonomin. I förfarandet behandlas också samordningen av den statliga och kommunala förvaltningen. Bestämmelser om förfarandet finns i förordning 596/2015.

De uppgifter som kommunerna ansvarar för minskar betydligt i början av 2019 då organiseringsansvaret för social- och hälsovården enligt planerna överförs till de nya landskapen. Också den kommunala ekonomin och dess struktur förändras då på ett genomgripande sätt. Förutom att inkomsterna och utgifterna ändras blir också många verksamheter föremål för förändringar med ekonomiska verkningar, till exempel egendomsarrangemang.

Förändringarna har stor inverkan på kommunernas skattefinansiering, dvs. skatter och statsandelar.

1.1 Den kommunala ekonomin halveras

Figur 2. Uppskattning av kommunernas och samkommunernas sammanlagda ekonomi år 2016 och preliminär uppskattning av situationen år 2019

2 Kommunernas skatteinkomster efter vård- och landskapsreformen

Skatteinkomsterna är kommunernas viktigaste inkomstkälla och en grundpelare i den kommunala självstyrelsen. År 2016 redovisades cirka 18,9 miljarder euro i kommunalskatt till kommunerna. Samfundsskatt redovisades till ett belopp av cirka 1,5 miljarder och redovisningarna av fastighetsskatt uppgick till omkring 1,7 miljarder. Skatteinkomsterna står sammanlagt för ungefär hälften av kommunernas inkomstkällor.

Genom reformen övertar de nya landskapen omkring hälften av kommunernas uppgifter, och en del av kommunernas nuvarande skatteinkomster styrs via staten till landskapen. Kommunerna ska ändå få behålla sin beskattningsrätt och kommer fortsättningsvis att få skatteinkomster från de nuvarande skatteslagen.

2.1 Kommunalskatten

Kommunalskatten är för närvarande kommunernas viktigaste skatteinkomstkälla. Den genomsnittliga kommunalskattesatsen är i år 19,91. I fastlandskommunerna är den högsta skattesatsen 22,50 och den lägsta 17,00. Avdragen från kommunalskatten har ökat och den så kallade effektiva skattegraden är i genomsnitt cirka 14,4 procent.

För år 2019 kan kommunerna inte fastställa någon särskild kommunalskattesats, utan kommunens skattesats blir då skattesatsen för 2018 minskad med 12,5 procentenheter. Motiveringen är att kommunernas inkomster totalt sett ska minska i motsvarande grad som uppgifter överförs från kommunerna. Siffran preciseras när beredningen framskrider. Från och med år 2020 kan kommunerna fritt bestämma sin kommunalskattesats med 0,1 procentenhets noggrannhet.

Den effektiva kommunalskattesatsen ökar när avdragen i allt större utsträckning överförs till statsbeskattningen. Kommunalskattesatsen ger då kommunerna större intäkter. Enligt kalkylerna kommer skillnaderna mellan kommunerna att minska till denna del.

Sänkningen av kommunalskattesatsen har varierande inverkan på skatteinkomsterna i olika kommuner, men skillnaden kompenseras delvis genom en permanent övergångsutjämning i statsandelssystemet. Övergångsutjämningen innebär att den ekonomiska balansen i respektive kommun påverkas med högst +/- 100 euro per invånare.

2.2 Samfundsskatten

Enligt det nuvarande systemet tillfaller omkring en tredjedel av samfundsskatteintäkterna kommunerna. I reformen förlorar alla kommuner ungefär en tredjedel av sina nuvarande samfundsskatteinkomster, men eftersom cirka hälften av kommunernas utgifter och inkomster försvinner i reformen, kommer samfundsskatten relativt sett att få en lite större betydelse än tidigare. Reformen påverkar inte kommunernas andelar av samfundsskatten.

Viktigt är att samfundsskatten kvarstår som inkomstkälla för kommunerna, särskilt med tanke på att näringspolitiken kommer att utgöra en viktig del av den nya kommunens verksamhet.

2.3 Fastighetsskatten

Kommunerna får i dagens läge bestämma om sina fastighetsskattesatser inom vissa gränser. Fastighetsskattesatser bestäms för olika typer av byggnader och markområden, till exempel byggnader som används för stadigvarande boende, sommarstugor, övriga byggnader och kraftverk. Kommunen är alltid

skattetagare.

Reformen påverkar inte fastighetsbeskattningen. Kommunerna får fortsättningsvis besluta om sina fastighetsskattesatser och är också i fortsättningen de enda skattetagarna.

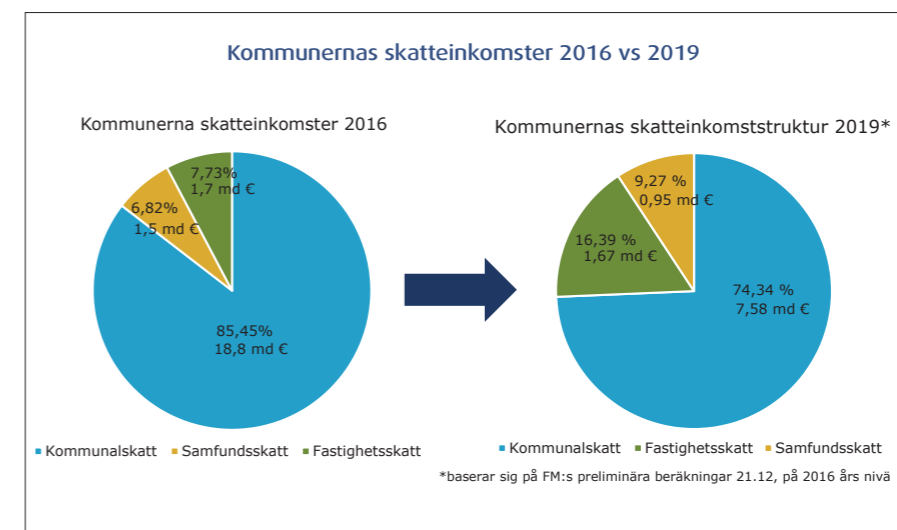
När kommunernas inkomster halveras får fastighetsskatten jämfört med tidigare ungefär dubbelt så stor betydelse som inkomstkälla för kommunen.

2.4 Skatteinkomsternas struktur i den nya kommunen

Också efter 2019 kommer skatteinkomsterna att vara kommunernas främsta inkomstkälla och kommunalskatten fortsättningsvis den viktigaste. Samfundsskatten och särskilt fastighetsskatten kommer att få större betydelse än tidigare. Enligt nuvarande beräkningar kommer 7,5 att vara en typisk kommunalskattesats efter år 2019. Kommunernas andel av samfundsskatten antas bli omkring 20 procent.

Märk väl att skatteinkomsternas struktur varierar mycket mellan de olika kommunerna. Observera också att kommunernas skatteinkomster påverkar övergångsutjämningen, som ska begränsa reformens verkningar på kommunernas ekonomiska situation. Vid planeringen av den nya kommunens ekonomi efter 2019 lönar det sig att se på skatteinkomsternas struktur som en del av kommunens totala inkomster och utgifter.

Strukturen på kommunernas skatteinkomster från och med 2019 kan åskådliggöras på många olika sätt. Följande figurer baserar sig på Finansministeriets senaste beräkning från slutet av 2016.

Figur 3. Kommunernas skatteinkomster 2016 vs 2019

3 Statsunderstöden till kommunerna efter reformen

Enligt regeringspropositionen överförs omkring hälften av kommunernas uppgifter till landskapen. Till landskapen överförs samtidigt också ungefär 2/3 av kommunernas nuvarande statsandelar (statsandelar för social- och hälsovården), sammanlagt cirka 6 miljarder euro. Statsandelen till de nya kommunerna varierar i enlighet med bestämningsgrunderna för statsandelen.

Reformen innebär att statsandelarnas andel av kommunernas totala inkomster minskar. Efter reformen är statsandelarnas andel av kommunernas inkomster i genomsnitt cirka 12 procent, medan den nuvarande andelen är omkring en femtedel. Skatte- och verksamhetsinkomsternas andel ökar i motsvarande grad.

3.1 Statsandelssystemet behåller sin struktur

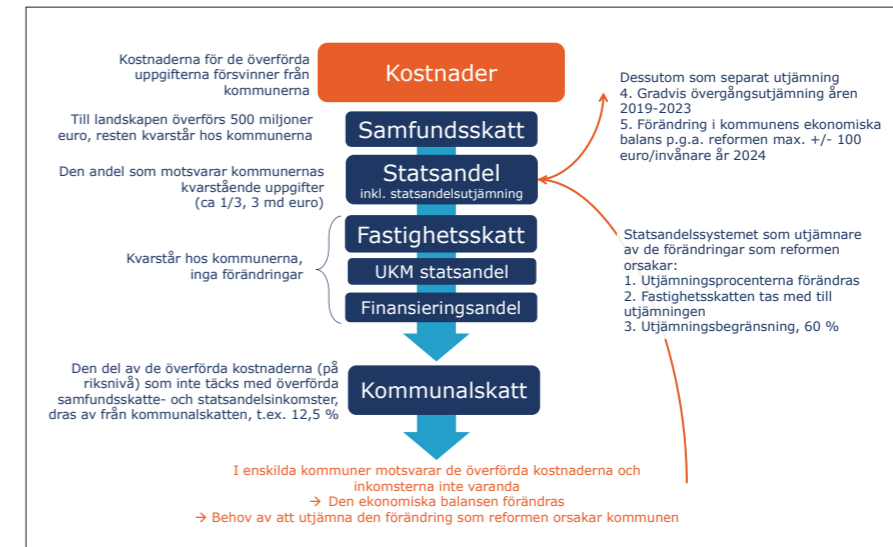
Kommunernas statsandelssystem fortsätter att vara tudelat. Statsandelssystemet består också i fortsättningen av en statsandel för kommunal basservice, som administreras av Finansministeriet, och en statsandel för undervisnings- och kulturverksamhet, som administreras av Undervisnings- och kulturministeriet. Kommunerna kan fortsättningsvis beviljas också andra statsbidrag. Efter reformen uppgår kommunernas statsandelar till sammanlagt cirka 3 miljarder euro.

Statsandelarna kommer inte att bli öronmärkta och de kommer fortsättningsvis att vara kalkylerade. Statsandelarna är icke öronmärkta inkomster för kommunerna. Trots kalkyleringsgrunderna kan de också i framtiden användas fritt för lagstadgade kommunala tjänster. Statsandelarna till de nya kommunerna bestäms också i fortsättningen utgående från faktorer som beskriver servicebehovet och kostnadsskillnader mellan kommunerna.

3.2 Statsandelen för kommunal basservice får nya bestämningsgrunder – UKM:s statsandel ändras inte

Reformen medför inga förändringar i statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet. Däremot blir det stora förändringar i statsandelarna för kommunal basservice. Både beloppet och bestämningsgrunderna ändras betydligt.

Statsandelarna till de nya kommunerna kommer också i fortsättningen att bestämmas utgående från faktorer som beskriver servicebehovet och kost-

Figur 4. Överföringsberäkningen mellan kommunerna och landskapen

nadsskillnader mellan kommunerna. Bestämningsgrunder i det nya statsandelssystemet är bland annat antalet 0–15-åringar i kommunen och antalet kommuninvånare i olika språkgrupper. Som nytt kriterium införs en koefficient för främjande av välfärd och hälsa.

Statsandelen kommer också framöver att ändras varje år utgående från förändringar i kommunens behov och förhållanden, till exempel antalet barn i skolåldern eller antalet invånare med främmande språk som modersmål. Också förändringar i kommunens beskattningsbara inkomster påverkar statsandelen. Genom den överföringskalkyl som görs när reformen träder i kraft införs det fem betydande utjämningsmoment i statsandelssystemet. Dessa element påverkar kommunens slutliga statsandelsbelopp.

3.3 Utjämnings- och övergångsarrangemangen påverkar statsandelen mest

Överföringen av kostnader och skattefinansiering från kommunerna till landskapen är kostnadsneutral på riksnivå. Det betyder att skatte- och statsandelsinkomster totalt sett överförs från kommunerna till landskapen bara i den utsträckning som kommunerna befrias från kostnader. För enskilda kommuner kan det ändå bli en stor skillnad mellan överförda inkomster och överförda kostnader. Förändringarna lindras genom utjämnings- och övergångsmekanismer i statsandelssystemet.

I statsandelen för kommunal basservice införs följande utjämningsmekanismer:

- Utjämnings av statsandelen på basis av skatteinkomster får nya utjämningsprocenttal.
- Fastighetsskatten tas med som kalkyleringsgrund i statsandelsutjämningsen.
- Förändringarna till följd av överföringen av social- och hälsovårdskostnaderna och -inkomsterna begränsas. Den enskilda kommunens självriskandel är 40 procent av den positiva eller negativa förändring som överföringen av inkomster och kostnader innebär för kommunen.
- En övergångsutjämnings införs. Utjämnings fördelar sig på en övergångsperiod som är fem (5) år. Under det år som reformen träder i kraft ändras inte kommunens ekonomiska balans (utjämnings +/-0). Under de följande fyra åren godkänns en årlig förändring på +/-25 euro per invånare.
- År 2023 kan förändringen vara högst +/- 100 euro per invånare. Begränsningen fortsätter därefter att gälla tills vidare.

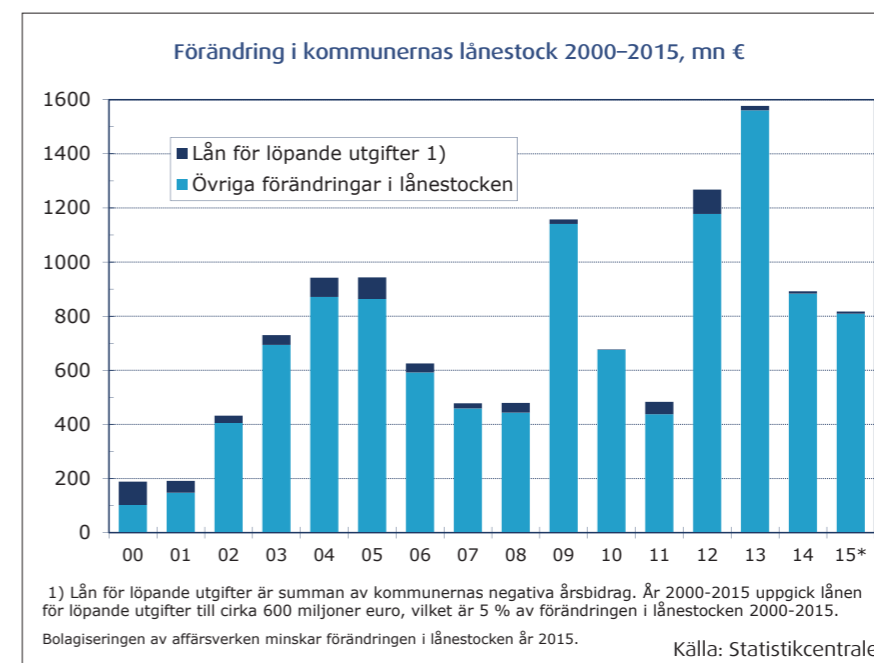
Utgjämningsmekanismer, som till vissa delar kan vara väldigt kraftiga, innebär att utjämnings kan få en stor roll i enskilda kommuner och rentav överstiga de så kallade baskriteriernas andel.

4 Investeringar och finansieringen av dem i kommunerna efter reformen

4.1 Kommunens roll och investeringsbehov

Efter att social- och hälsovården överförs till landskapen kommer bildningsväsendet, näringspolitiken och främjandet av livskraften att få en mer framträdande roll i kommunen. Kommunens betydelse som välfärdsfrämjare och partner kommer också att växa, liksom också kommunens delaktighets- och gemenskapsroll.

Kommunernas investeringar bidrar till att upprätthålla tillväxten och sysselsättningen i kommunen. Mest investeringar har kommunerna gjort i byggnader och vägar, vatten- och avloppsnät samt annan infrastruktur som

Figur 5.

främjar kommunernas ekonomiska utveckling. Till skillnad från staten har kommunerna inte tagit lån för löpande utgifter.

Trycket på investeringar växer också i framtiden i framför allt i kommuner med växande befolkning. Också om kommunens ekonomi enligt provkalkylerna skulle vara i balans efter reformen måste finansieringen av investeringar tillgodoses för att tillväxten och sysselsättningen ska kunna tryggas. Om kommunernas rätt att höja sina skatter och ta lån i alltför hög grad begränsas genom höjningar av självfinansieringsandelen för investeringar, finns det en risk för att kommunerna måste göra kännbara besparingar i de kvarstående uppgifterna.

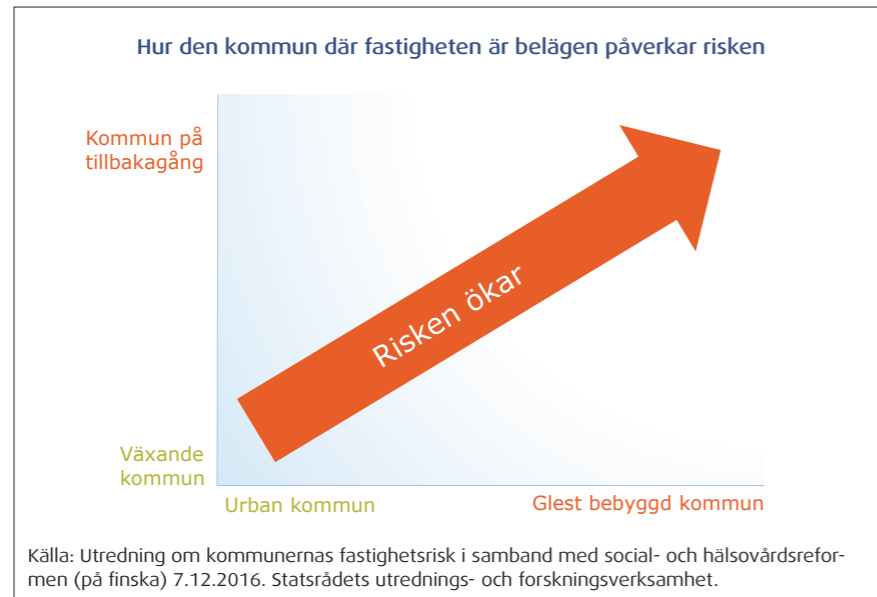
I kommuner med minskande befolkning blir det i fortsättningen snarare fråga om att hålla det eftersatta underhållet av både fastigheter och infrastruktur under kontroll.

4.2 Investeringar i verksamhetslokaler

Kommunernas årliga investeringar i verksamhetslokaler uppgår för närvarande till cirka 1,5 miljarder euro. Vid bedömningen av om en enskild kommuns ekonomi är hållbar måste man bland annat beakta om kommunens befolkning ökar eller minskar, om servicenätet behöver förnyas eller utvidgas

och om alla stora investeringar redan gjorts. Varje kommun bör eftersträva ekonomiskt överskott och kontroll över skuldsättningen med beaktande av kommunens egen situation och struktur.

I reformen kommer det att ske stora förändringar i lokalarrangemangen. Social- och hälsovårdssamkommunernas tillgångar och skulder överförs till landskapen. Kommunernas egna social- och hälsovårdsbyggnader kvarstår

Figur 6.

hos kommunerna, och landskapet (landskapets fastighetsbolag) hyr fastigheterna för tre år (eventuellt ett tilläggsår). Därefter kan kommunerna beviljas statsunderstöd eller prövningsbaserad höjning av statsandelen för tomma fastigheter som blir kvar i kommunen.

4.3 Kommunernas skuldfinansiering och alternativa lösningar

Kommunernas och samkommunernas lånestock har sedan 2007 vuxit med i genomsnitt 8,7 procent per år och uppgick i slutet av 2015 till 17,4 miljarder euro. Lånestocken har de senaste åren utgjort cirka 8 procent av BNP. I den nya kommunallagen har de s.k. kriskommunkriterierna utsträckts till att gälla kommunkoncernen. Kriterierna tillämpas första gången år 2017 när boksluten för 2015 och 2016 granskas. Utöver övriga nyckeltal finns det

behov av att bedöma skuldens betydelse för den enskilda kommunen och kommunens återbetalningsförmåga. Nyckeltal som används i denna bedömning är bland annat kommunens soliditetsgrad och relativa skuldsättning. Kommunernas förmåga att klara av sina ansvar beror i fortsättningen i hög grad på den allmänna ekonomiska utvecklingen, men också på kommunens framtida investeringsbehov.

I EMU-kriterierna delas skuldsättningen inom de offentliga finanserna in enligt användningsändamål. Det innebär att lån som tagits för kommunernas investeringar (också för motiverade investeringar) som en del av den offentliga skuldökningen kan leda till övertolkningar. Bland annat därför bör kommunernas självfinansieringsandel för investeringar inte utökas okontrollerat, och kommunernas olika situation och struktur bör beaktas. Kommunerna har aktivt börjat utreda alternativa modeller för genomförande och finansiering. Målet i modellerna bör vara att man utöver nyttan också ser på risk- och ansvarsfördelningen. Nya metoder bör införas kontrollerat, utan ökade risker eller höjda totalkostnader.

5 Reformens verkningar på kommunernas bokföring

I reformen överförs sjukvårdsdistriktens, specialomsorgsdistriktens och landskapsförbundens (senare de lagstadgade samkommunernas) alla tillgångar, skulder och åtaganden till landskapet. Medlemskommunerna har ändå rätt att ingå avvikande avtal om överföringen av samkommunernas marktillgångar. De marktillgångar som är bundna till byggnader som landskapet behöver för sin verksamhet bör ändå överföras till landskapet.

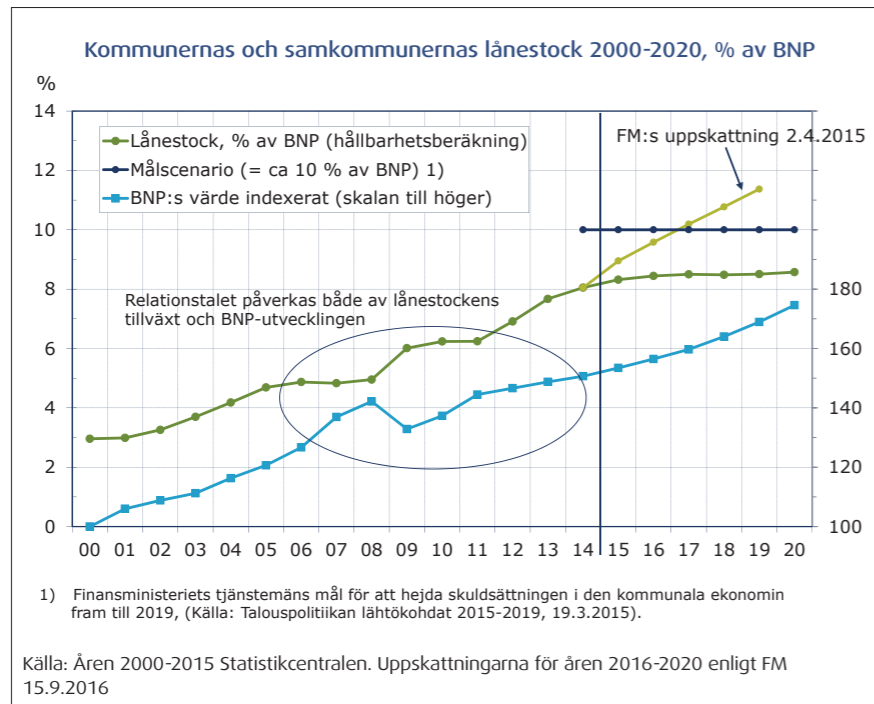
Kommunernas lösa egendom inom social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs till landskapet. Kommunerna föreslås inte få ersättning för den överförda egendomen, men samkommunsandelarna i kommunernas balansräkningar och den överförda lösa egendomens balansvärden ska kunna bokföras mot grundkapitalet, varvid egendomsöverföringarna inte påverkar resultatet i bokföringen för 2019. Till denna del blir det då fråga om verkningar av engångsnatur i kommunernas bokföring. Om samkommunerna har betalat ränta på grundkapitalet till kommunerna, går kommunerna miste om denna inkomstkälla.

Underskott i de lagstadgade samkommuner som överförs till landskapen ska täckas före överföringen, dvs. före utgången av 2018. Om samkommu-

nera inte genom egna åtgärder lyckas täcka underskottet inom utsatt tid, kan kommunerna bli tvungna att betala sin andel av underskotten senast år 2018. Medlemskommunerna kan också besluta att underskottet återförs till kommunerna innan samkommunen övergår till landskapet.

Landskapen hyr lokalerna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet av kommunerna, om inte landskapet och kommunen kommer överens om något annat. Om kommunerna har hyrt lokalerna av en utomstående, föreslås hyreskontrakten övergå till landskapet. Avtal där kommunen har förbundit sig att lösa in en lokal efter att avtalsperioden gått ut överförs dock inte till landskapet. Hyrestiden under övergångsperioden föreslås bli tre år, varefter landskapen har en option att förlänga hyresperioden med ett år.

Landskapet och kommunen ingår ett hyresavtal om besittning av lokalerna. Den avtalade hyran ska täcka rimliga kapitalkostnader för lokalerna samt underhållskostnaderna. Närmare bestämmelser om hyran kan utfärdas genom förordning av Statsrådet. Något utkast till förordning har ännu inte getts. Det har dock förts diskussioner om att kommunens interna hyresavtal skulle kunna tillämpas direkt mellan landskapet och kommunen om kommunen har utvecklat en intern hyresmodell. I annat fall bestäms hyrorna i enlighet med en gemensam hyresavtalsmodell som presenteras senare.

Figur 7.

Efter övergångsperioden riskerar kommunerna att stå med tomma fastigheter som medför såväl kostnader som förlorade inkomster. Det kan bli fråga om både underhållskostnader och eventuella finansieringskostnader. Kommunerna kan också bli tvungna att avföra tomma fastigheter från sina balansräkningar, vilket kan leda till underskott. Merparten av dessa verkningar kommer ändå att synas först efter övergångsperioden. Värden på de framtida tomma fastigheterna har uppskattats till 700–800 miljoner euro.

För de nya kommunerna kommer hyresverksamheten att innebära större externa hyresinkomster och mindre interna hyresutgifter, om kommunerna har haft ett system med interna hyror. Också de externa hyresutgifterna minskar till den del sådana hyresavtal överförs från kommunerna.

Överföringen av uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet till landskapen har en stor inverkan på kommunernas resultaträkningar. Att uppgifterna försvinner påverkar nästan alla resultaträkningsposter, särskilt köp av tjänster, löner samt försäljnings- och avgiftsinkomster. Social- och hälsovårdsutgifterna utgör nästan hälften av kommunernas nuvarande utgifter.

Reformen har ingen direkt inverkan på primärkommunernas befintliga lånestock och kommunernas finansieringskostnader, om inte överföringen av samkommunernas lån eller bytet av gäldenär väsentligt inverkar på finansieringsmarknaden och därmed också på priset på finansiering till kommunerna.

Kommunerna överför dessutom de avtal som gäller organiseringen av social- och hälsovården och räddningsväsendet till landskapet. Det förutsätter att kommunernas avtal går igenom i god tid före förändringen.

Figur 8.

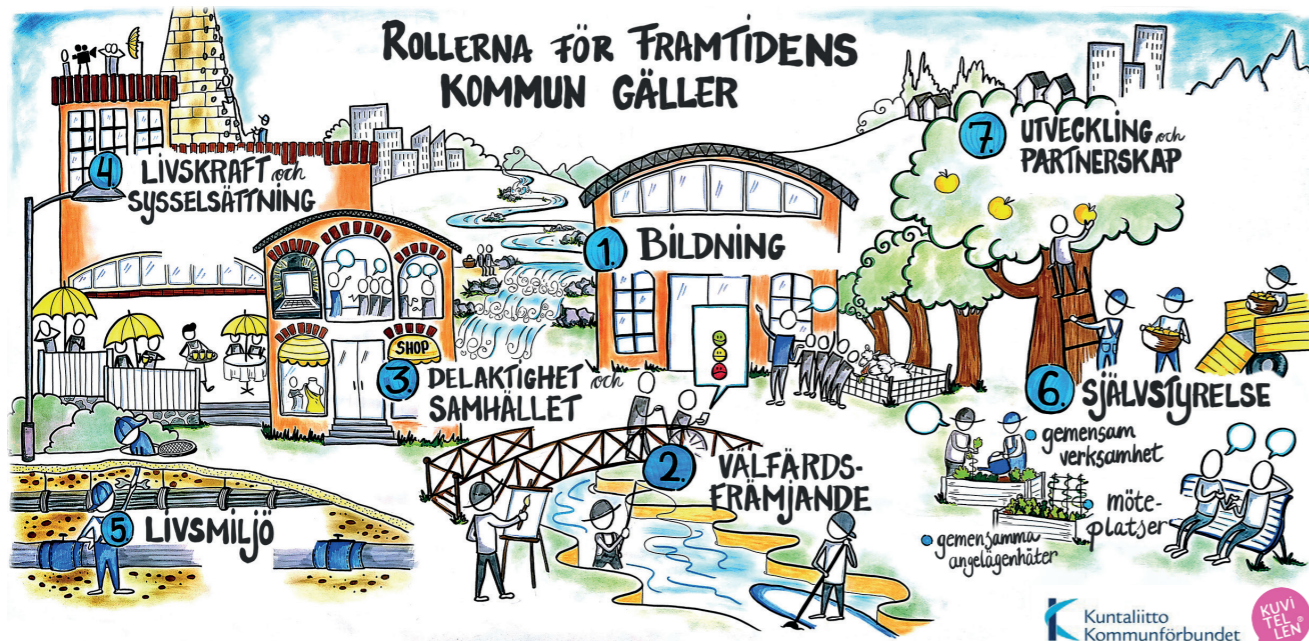
6 Framtidens kommun: roller och verksamhet

Kommunens betydelse och roll förändras den 1 januari 2019 då vård- och landskapsreformen i praktiken träder i kraft. På flera punkter kommer kommunen ändå att vara sig lik. Fullmäktigeledamöterna kommer fortsättningsvis att göra upp en kommunstrategi och godkänna budgeten och ekonomiplanen. Det är också meningen att kommunerna ska fortsätta utveckla servicenätet, effektiviteten och tjänsternas verkningar med invånarna i fokus. De kommunalekonomiska nyckeltalen kommer ändå att förändras till följd av reformen och delvis omprövas.

Den kommunala ekonomin kommer utan tvekan att behöva skötas på ett bra sätt också i fortsättningen och Kommunförbundets kommunalekonomiska enhet kommer aktivt att stödja kommunerna i detta.

Den grundläggande uppgiften för framtidens kommun är att främja invånarnas välfärd, samhörigheten och områdets livskraft.

Kommunerna ansvarar också i framtiden för främjande av sysselsättning, kunnande, bildning, hälsa och välfärd samt för idrotts-, motions- och kulturtjänster och andra fritidstjänster och för den lokala näringspolitiken, markanvändningen, byggandet och stadsplaneringen. Ansvar för social- och hälsovårdstjänsterna kommer i framtiden att ligga hos landskapen.

Kommunförbundets kommunalekonomiska enhet till din tjänst

Nya tjänster till stöd för förändringarna:

- Ekonomitorsdag – webbseminarium om aktuella ämnen (vid behov med kort varsel, svenskt sammandrag ges)
- Ekonominyckeln 2019 (konkret hjälpmedel för ekonomiplanering)

Våra serviceområden:

- budgetering och ekonomiplanering
- bokföring
- koncernstyrning och ägarpolicy
- den kommunala ekonomin och staten
- statistik över den kommunala ekonomin
- produktivitetjämförelse i kommunerna
- kostnadsberäkning
- avgifter och försäljningsinkomster
- chefekonomens spalt
- klassificeringar för statistiken över ekonomi och verksamhet
- revision och kontroll
- resultat
- statsandelar
- kapitalanskaffning och placeringsverksamhet
- skattefrågor

Till våra avgiftsbelagda tjänster hör:

- En skatteprognosfil (avsedd för den ekonomiska ledningen som hjälpmedel för att förutspå kommunens skatteinkomster)
- Fil med kommunalekonomiska nyckeltal (innehåller färdiga utskriftsmallar, där kommunens uppgifter jämförs med hela landet, landskapet och kommuner i samma storleksklass)
- Fil med nettokostnader för olika verksamheter (fungerar enligt samma princip som nyckeltalsfilen)

Våra avgiftsfria tjänster:

- Nyhetsbrevet Kommunekonomi, utkommer elektroniskt 4–6 gånger om året
- Elektroniska sändlistor för ekonomiansvariga i kommunerna och samkommunerna
- Kalkyleringsmodeller för statsandelarna
- Kalkyleringsmodeller för produktivitet
- Excel-tabeller till kostnadsberäkningshandboken

Direkt adress

Kommunförbundet erbjuder kommunalekonomiska sakkunnigtjänster på direktadressen www.kommunforbundet.fi/kommunalekonomi

Du ser senaste nyheterna, pressmeddelandena och nyaste sidorna direkt. Här finns också publikationer och statistik över den kommunala ekonomin.

.....

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14, 00530 Helsingfors
Telefon 09 7711
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi
www.kommunforbundet.fi

Helsingfors 2017